

**PROVEDBENI PROGRAM
NACIONALNE STRATEGIJE
RAZVOJNE SURADNJE
REPUBLIKE HRVATSKE
ZA 2013. GODINU**

**Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske
siječanj 2013.**

Sadržaj:

1. UVOD	3
2. NORMATIVNI OKVIR	5
3.1. <i>Geografski prioriteti</i>	6
3.2. <i>Sektorski prioriteti</i>	8
3.3. <i>Politika razvojne suradnje</i>	10
3.4. <i>Politika službene humanitarne pomoći</i>	11
4. PRORAČUNSKI OKVIR	13
5. INSTITUCIONALNI OKVIR	14
5.1. <i>Koordinacija razvojne suradnje</i>	15
6. PREGLED AKTIVNOSTI RAZVOJNE SURADNJE (sukladno tematskim područjima)	18
6.1. <i>Osiguranje mira i sigurnosti, putem unapređivanja institucija demokracije, vladavine prava, dobrog upravljanja te poštivanja ljudskih prava</i>	18
Iskustva iz pristupnih pregovora Europskoj uniji	18
Reformski procesi za unapređenje institucionalnih i normativnih okvira zemalja u tranziciji	19
Izgradnja mira i sigurnosti	20
6.2. <i>Promicanje održivoga gospodarskog i društvenog razvoja</i>	21
Gospodarski razvoj	21
Društveni razvoj i razvoj civilnog društva	23
6.3. <i>Obrazovanje i zdravstvo</i>	24
Obrazovanje	24
Zdravstvo	25
6.4. <i>Podrška programima međunarodnih organizacija i agencija na globalnoj i regionalnoj razini</i>	26
7. PREGLED AKTIVNOSTI HUMANITARNE POMOĆI (sukladno tematskim područjima)	28
<i>Pomoć za obnovu i rehabilitaciju nakon izvanrednih situacija ili sukoba</i>	28
<i>Smanjivanje rizika od nepogoda, pripravnost i otpornost</i>	30
<i>Izvanredne humanitarne krize</i>	31
9. ZAKLJUČAK	32
Završne napomene	33

1. UVOD

Suzbijanje siromaštva jedan je od najsloženijih globalnih izazova s kojima se susreće današnje čovječanstvo i koje ne poznaje granice. Ono je usko povezano s ostalim globalnim izazovima poput oružanih sukoba, terorizma, organiziranog kriminala, ilegalnih migracija, nedostatka dobrog upravljanja, nedostatka pitke vode, povećanja cijena hrane, energenata, pandemija HIV/AIDS i ostalih bolesti, te klimatskih promjena. Razvijene zemlje i zemlje u razvoju moraju djelovati u partnerstvu kako bi pronašle optimalne odgovore na navedene izazove.

Razvojna suradnja predstavlja važan instrument za osnaživanje globalnog partnerstva, te postaje sve značajnija u vrijeme globalne financijske i gospodarske krize kao i u vrijeme sve složenijih međunarodnih odnosa.

Republika Hrvatska je mlada zemlja donatorica koja kroz razvojnu suradnju osnažuje bilateralne političke, gospodarske i kulturne veze sa ključnim zemljama partnerima, te paralelno osnažuje svoju poziciju na međunarodnoj sceni. Učinkovita razvojna suradnja doprinosi osnaženoj sigurnosti i stabilnosti kako u regionalnom tako i globalnom okviru.

Provedbom politike razvojne suradnje Hrvatskoj se otvaraju nova područja suradnje na gospodarskom, društvenom i kulturnom planu. Stoga je razvojna suradnja postala značajan dio vanjske politike Republike Hrvatske. Poštujući ključna načela i vrijednosti u području razvojna suradnje ona je usko povezana i sa ostvarivanjem vanjskopolitičkih, te sigurnosnih i gospodarskih interesa u trećim zemljama, uvažavajući pritom prioritete razvojne potrebe zemalja partnera.

Hrvatska politika razvojne suradnje usmjerava se na smanjivanje siromaštva kao i na postizanje održivog i uključivog razvoja, utemeljenog na demokratskim vrijednostima, zaštiti ljudskih prava, posebice onih najranjivijih skupina kao i na olakšavanje patnji ugroženog stanovništva za vrijeme humanitarnih kriza, uzrokovanih prirodnim ili ljudskim djelovanjem.

Usprkos relativno malom volumenu službene razvojne pomoći (SRP), Republika Hrvatska raspolaže sa specifičnom nišom u globalnoj donatorskoj zajednici, zbog još uvijek svježih iskustava i znanja stečenih u konfliktnoj i post-konfliktnoj demokratskoj tranziciji, te u procesu euro-atlantskih integracija, za kojima je interes pokazalo već nekoliko zemalja koje se suočavaju sa sličnim izazovima.

Navedena iskustva dobit će na dodatnoj važnosti pristupanjem Europskoj uniji gdje ćemo biti jedina članica koja će moći ponuditi iskustva vlastite ratne i poslijeratne tranzicije. Nakon potpisivanja Ugovora o pristupanju EU u prosincu 2011. godine hrvatski predstavnici počeli su sudjelovati kao promatrači u radu radnih tijela EU-a iz područja razvojne suradnje, dok će po pristupanju u srpnju 2013. godine Hrvatska u toj politici postati ravnopravni su-stvaratelj.

Osim toga, stupanjem u punopravno članstvo EU-a Hrvatskoj predstoji mogućnost i odgovornost aktivnog sudjelovanja u radu radnih tijela Vijeća kojima se u EU pokriva područje razvojne suradnje, točnije Radne skupine za razvojnu suradnju (CODEV), Radne skupine za Afriku, Karibe i Pacifik (ACP) i Radne skupine za humanitarnu i pomoć u hrani pomoć (COHAF). U

2012. godini RH je kao promatrač (s pravom iznošenja stajališta, no ne i pravom glasa) već iznosila svoja stajališta o određenim područjima od interesa za hrvatsku razvoju politiku, primjerice u pogledu usuglašavanja zaključaka Vijeća EU-a o pomoći zemljama u tranziciji, koji će uskoro biti usvojeni. U tom smislu, Hrvatska će s imenovanim predstavnikom u spomenutim radnim skupinama i uspostavljenim sustavom razmjene podataka i uputa raditi na jačanju položaja u razvojnoj politici EU-a te će svoja jedinstvena iskustva nastojati prenijeti u strateško planiranje razvojne politike EU-a.

Tijekom 2013. -2014. godine, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova u ulozi glavnog koordinatora službene razvojne suradnje Republike Hrvatske, pristupit će pokretanju procesa dijaloga u svrhu prikupljanja ključnih elemenata i smjernica potrebnih za izradu nove Nacionalne strategije službene razvojne suradnje za nadolazeće šestogodišnje razdoblje od 2015. do 2020. godine. Konzultacije sa širokim krugom dionika bit će potrebno provesti sa svim zainteresiranim dionicima s posebnim naglaskom na dijalog s organizacijama civilnog društva, akademskom zajednicom, lokalnim vlastima, poslovnim sektorom i parlamentom.

Na globalnoj razini Hrvatska će doprinositi radu foruma nadležnih za praćenje Post-Busanskog procesa, Post-2015. plana za razvoj, te nastavno na iskazan inicijalan interes za pristupanje Organizaciji za gospodarsku suradnju i razvoj (Organisation for Economic Cooperation and Development, OECD) kao i njenom Odboru za razvojnu pomoć (Development Assistance Committee, DAC), osnažit će se suradnja s relevantnim radnim tijelima, posebice u području izgradnje sposobnosti za vođenje nacionalne statistike o provedbi SRP.

Hrvatska je tijekom 2012. godine, u statusu aktivnog promatrača, započela doprinositi oblikovanju razvojnih i humanitarnih politika Europske unije, što će se nastaviti tijekom 2013. godine, s posebnim naglaskom na usuglašavanje stavova država članica po pitanju oblikovanja Post 2015. Plana za razvoj, pružanje potpore društvima u tranziciji, izgradnji otpornosti i zajedničkom programiranju.

2. NORMATIVNI OKVIR

Normativni okvir razvojne suradnje uspostavljen je 2009. godine usvajanjem Zakona o razvojnoj suradnji i humanitarnoj pomoći Republike Hrvatske inozemstvu (»Narodne novine«, broj 146/08.), i Nacionalne strategije o razvojne suradnje Republike Hrvatske za razdoblje od 2009. do 2014. godine (»Narodne novine«, broj 24/09.).

Na temelju članka 7. Zakona o razvojnoj suradnji i humanitarnoj pomoći Republike Hrvatske inozemstvu i Nacionalne strategije razvojne suradnje Republike Hrvatske za razdoblje od 2009. do 2014. godine, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova utvrđuje Provedbeni program Nacionalne strategije razvojne suradnje Republike Hrvatske za 2013. godinu prema programima i projektima tijela državne uprave i ostalih javnih institucija te aktivnostima na području razvojne suradnje za 2013. godinu. Programi i projekti razvojne suradnje utvrđeni ovim Provedbenim programom financirat će se iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2013. godinu s predviđenih aktivnosti, pod uvjetom da sredstva na tim aktivnostima budu dostupna.

Svrha Provedbenog programa Nacionalne strategije razvojne suradnje Republike Hrvatske za 2013. godinu jest definirati tekuće programe i projekte hrvatske razvojne suradnje i humanitarne pomoći, kao i identificirati nove izazove te pružiti odgovore na njih.

Provedbeni program Nacionalne strategije razvojne suradnje za 2013. godinu obrađuje područja koja su bitna za međunarodnu donatorsku zajednicu – provedba Milenijskih ciljeva razvoja Ujedinjenih naroda kroz regionalne programe pomoći prema sektorskim prioritetima, hrvatsko sudjelovanje u međunarodnoj i europskoj razvojnoj politici te suradnja s ostalim zemljama donatorima u okviru multilateralnih programa pomoći, koji su uokvireni u indikativni proračun ukupne razvojne suradnje za 2013. godinu.

Sukladno Nacionalnoj strategiji razvojne suradnje Republike Hrvatske za razdoblje 2009. – 2014. godine, osnovna načela kojima se rukovodi hrvatska razvojna suradnja jesu: djelotvornost, transparentnost i komplementarnost / komparativne prednosti.

Prema važećoj Strategiji svoje napore u vidu razvojne suradnje Republika Hrvatska prvenstveno usmjerava na regiju jugoistočne Europe gdje smatra da stečeno znanje i iskustvo mogu od koristi za zemlje partnere. Uz navedeno hrvatska službena razvojna suradnja usmjerava se prema zemljama u kojima Hrvatska sudjeluje u mirovnim misijama, kao i prema najmanje razvijenim zemljama što pridonosi ostvarenju Milenijskih ciljeva razvoja.

Sukladno nacionalnim strateškim opredjeljenjima službena razvojna pomoć Republike Hrvatske obuhvaća: prijenos iskustava iz političke i gospodarske tranzicije kao i iskustava iz pristupnih pregovora Europskoj uniji i reformskih procesa za usklađivanje sa standardima EU, prijenos iskustava iz specifičnih ratnih i poratnih okolnosti (poput razminiranja, fizičke i psihološke rehabilitacije, pomirbe), obrazovanje, obuka stručnjaka i osoblja, zdravstvo i zaštita okoliša i energetska učinkovitost.

Kako bi se u potpunosti ispunio trenutni zakonodavni okvir vezan uz regulaciju razvojne i humanitarne pomoći tijekom 2013. godine aktivno će se provoditi konzultacijski proces sa svim

relevantnim partnerima oko izmjena i dopuna usvojenih pravnih okvira (prvenstveno Zakona o razvojnoj suradnji i humanitarnoj pomoći inozemstvu te identificiranje elemenata za novu Nacionalnu Strategiju razvojne suradnje i humanitarne pomoći inozemstvu za razdoblje od 2015. do 2020. godine).

3. STRATEŠKI OKVIR

Kao integralni dio vanjske politike, politika razvojne suradnje Republike Hrvatske usmjeravat će se na smanjivanje siromaštva, ostvarivanje Milenijskih ciljeva razvoja, budućih Ciljeva održivog razvoja, održivog i uključivog razvoja u okviru Post-2015 Plana za razvoj. Postizanje održivog i uključivog razvoja biti će utemeljeno na zaštiti ljudskih prava, posebice najranjivijih skupina (žena, djece te ostalih diskriminiranih skupina, poput *LGBT*-zajednice i dr.), s posebnim pristupom prema zemljama pogođenim sukobom (tzv. sveobuhvatni pristup).

Sudjelovanjem na Četvrtom forumu na visokoj razini o djelotvornosti pomoći u Busanu i usvajanjem završnog dokumenta, Republika Hrvatska se profilira kao mlada zemlja donator koja, na temelju naučenih lekcija iz prizme zemlje primateljice pomoći, poštuje ključna načela za djelotvornost razvojne pomoći, a to su: lokalno vlasništvo (*ownership*), usklađivanje politika s razvojnim prioritetima zemlje partnera (*alignment*), izbjegavanje raspršenosti i nekoordiniranosti (*fragmentation*) te stvaranje okvira za rezultate (*results*). Sukladno Europskom planu za promjene, Hrvatska je pokrenula usmjeravanje razvojne suradnje u nekoliko ključnih programskih zemalja kao i ograničen broj ključnih sektora u cilju ostvarivanja djelotvornosti, rezultata i veće vidljivosti donatora Hrvatske u zemlji partneru i u međunarodnoj donatorskoj zajednici. Strateško usmjeravanje i okrupnjavanje bilateralne razvojne suradnje tim je značajnije budući će nakon ostvarivanja punopravnog članstva u Europskoj uniji, gotovo 2/3 ukupne hrvatske SRP biti usmjereno multilateralnim kanalima, u najvećoj mjeri u financijske instrumente Europske unije, na čiju će raspodjelu Hrvatska imati ograničenu mogućnost utjecaja. Upravo stoga važno je uspostaviti i ojačati sustav nacionalne koordinacije, osnažiti institucionalne i administrativne kapacitete razvojne suradnje kako bismo usuglašenim i ciljanim pristupom iskoristili mogućnosti utjecaja na oblikovanje razvojne politike EU.

3.1. Geografski prioriteti

Uz osnaženu političku potporu, tijekom 2012. vidljivi su pomaci u podizanju svijesti u nadležnim tijelima o potrebi pružanja djelotvorne SRP. U okviru nacionalne koordinacije postignut je konsenzus oko usmjeravanja razvojne suradnje u nekoliko ključnih programskih zemalja:

- 1) Jugoistočna Europa (primarno Bosna i Hercegovina);
- 2) Južni Mediteran (Maroko, Tunis, post-konfliktna Sirija) te
- 3) Afganistan.

Uz strateško usmjeravanje razvojne suradnje u ključne programske zemlje s kojima je u tijeku usuglašavanje partnerskih sporazuma poput Afganistana i Maroka, tijekom 2013. godine razvojna suradnja će se uspostaviti i s nekoliko projektnih zemalja i područja poput Burme/Mjanmara, Palestinske samouprave, Sudana i Angole. Ukoliko se radi o specifičnim hrvatskim znanjima za kojima pokazuju interes i neke treće zemlje, ili o izvanrednim događanjima koje za sada nije moguće predvidjeti, uz provedenu ex ante evaluaciju u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova,

provodit će se, prema potrebi, i pilot projekti u trećim zemljama koje nužno ne spadaju u geografske prioritete.

Odgovornost i obveza Republike Hrvatske da pruži potporu u ostvarivanju sigurnosti i stabilnosti u području Jugoistočne Europe, obvezuje na dominantno usmjeravanje razvojne suradnje upravo u te zemlje, posebice u Bosnu i Hercegovinu koja spada u neposredno susjedstvo. Usvojena mjera u okviru nacionalne koordinacije o potrebi okrupnjavanja programa/projekata razvojne suradnje biti će najvidljivija upravo u Bosni i Hercegovini gdje se tijekom slijedeće godine umjesto gotovo 600 sitnih projekata planira provesti 20-ak kapitalnih projekata u području obrazovanja, zdravlja, kulture i ostale infrastrukture ukupne vrijednosti od 15 milijuna kuna.

Temeljem Odluke Vlade Republike Hrvatske na sjednici održanoj 23. kolovoza 2012. godini, osnovano je Povjerenstvo za koordinaciju potpore i financiranje obrazovnih, kulturnih, znanstvenih i zdravstvenih programa i projekata od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini za 2012. godinu. Članove povjerenstva čine predstavnici tijela državne uprave koja su ujedno i nosioči programa i projekata razvojne suradnje.

Sukladno preporukama Ministarstva vanjskih i europskih poslova, koje je upozoravalo na problem visoke fragmentiranosti hrvatske razvojne pomoći u Bosni i Hercegovini te na neusklađenost prošlih projekata s tematskim prioritetima navedenim u Nacionalnoj strategiji, odnosno s razvojnim prioritetima koji su od strateške važnosti za opstanak Hrvata u Bosni i Hercegovini, Povjerenstvo je, uz smanjena financijska sredstva u odnosu na protekla razdoblja, pristupilo usmjeravanju na 20 ključnih razvojnih programa koji doprinose djelotvornosti razvojne suradnje i većoj vidljivosti Hrvatske kao donatora, te većoj perspektivi održivog razvoja Hrvata u Bosni i Hercegovini. Spomenuta mjera pozitivan je primjer učinkovite nacionalne koordinacije u području razvojne suradnje.

U 2013. godini ukupno je za potrebe Bosne i Hercegovine predviđeno 20 milijuna kuna za projekte koji pridonose održivosti Hrvata u toj zemlji, te se pri dodjeli sredstava iznimno vodi računa o usmjeravanju pomoći na manji broj većih projekata koji proizvode trajnije pozitivne učinke.

Ipak, kako se većina zemalja Jugoistočne Europe nalazi u skupini zemalja sa srednjim dohotkom (*Middle Income Countries, MIC*), potrebno je imati na umu mogućnost njihovog izlaska iz skupine zemalja primateljica pomoći, prema OECD/DAC klasifikaciji, te je nužno promišljati o izlaznoj strategiji za te zemlje te preusmjeravanju SRP u treće zemlje, prvenstveno u najmanje razvijene zemlje.

Usmjeravanje razvojne suradnje u zemlje Južnog Mediterana značajno je budući su hrvatska znanja i iskustva stečena tijekom demokratske tranzicije u konfliktnom i post-konfliktnom okruženju, posebno tražena u tim zemljama koje se suočavaju sa sličnim izazovima. U Kraljevini Maroko Republika Hrvatska će u 2013. godini započeti provedbu višegodišnjeg programa obrazovanja djevojčica iz ruralnih predjela kao i projekt suzbijanja HIV/AIDS u žena sezonskih migrantica. U suradnji sa tuniskim stručnjacima provest će se projekti prijenosa hrvatskih znanja iz područja održivog turizma i vladavine prava. U post-konfliktnoj Siriji, Hrvatska će u suradnji s lokalnom zajednicom provesti projekt izgradnje bolnice i dječjeg vrtića, povezujući humanitarnu i razvojnu dimenziju.

Tijekom 2013. godine planirano je također intenziviranje razvojne suradnje od strane organizacija civilnog društva koje su do sada već tradicionalno bile aktivne u zemljama Jugoistočne Europe te širenje njihovog dosega na zemlje Južnog Mediterana, te po potrebi i šire.

Jedna od rijetkih programskih zemalja koja pripada skupini najmanje razvijenih zemalja (*Least Developed Countries, LDCs*) jest Afganistan s kojom će Hrvatska nastaviti razvojnu suradnju uokvirenu u partnerskom sporazumu čije se potpisivanje planira tijekom 2013. Razvojna suradnja će se već gotovo tradicionalno nastaviti usmjeravati u sjevernu pokrajinu Balkh, u kojoj je smješten najveći dio pripadnika hrvatskih oružanih snaga i hrvatski diplomat s fokusom aktivnosti na razvojnu suradnju. U suradnji s nadležnim vlastima, Hrvatska će u 2013. provesti projekt izgradnje Centra za obuku afganistanskih primalja, drugu fazu projekta osnaživanja ženskog poduzetništva "Tepisi iz Afganistana" i već tradicionalni program "*Mali projekti znakoviti efekti*". Čak i nakon povlačenja oružanih snaga, Hrvatska se obvezala na Konferenciji o Afganistanu održanoj 8. srpnja 2012. u Tokyu, zadržati prosječnu razinu SRP tijekom prve tri godine Transformacijske deкаде, u razdoblju od 2015.-2017. godine.

Nadalje, provest će se pilot projekt izgradnje psihosocijalnih resursa za oporavak od rata u Angoli koji ima za cilj osposobiti stručnjake u Angoli da razvijaju i pružaju psihosocijalnu pomoć osobama i zajednicama koje trpe posljedice dugogodišnjeg građanskog rata. Projektom se ostvaruje suradnja Filozofskog fakulteta u Zagrebu sa Sveučilištem Agostino Neto u Angoli. Nositelj projekta je Društvo za psihološku pomoć, Zagreb, koje je u suradnji sa Zakladom Gulbenkian iz Portugala ostvarilo kontakt s angolskom stranom. Zaklada je već otpočela provedbu prve faze projekta koja uključuje procjenu potreba te sudjeluje u većinskom financiranju projekta. Projekt omogućuje profiliranje specifičnih hrvatskih znanja iz poslijeratnog oporavka kao komparativne prednosti hrvatske razvojne pomoći, te omogućuje prisutnost iste u najmanje razvijenim zemljama, što podupire i Europska unije.

Hrvatska će po prvi puta provesti pilot projekt u Burmi/Mjanmaru u području jačanja uloge žena u procesu izgradnje mira i demokracije. U Palestinskoj samoupravi također će biti inicirana razvojna suradnja te će Hrvatska pružiti potporu opremanju rodilišta, provest će se projekt psihosocijalne rehabilitacije palestinske djece te specijalističke obuke palestinskih diplomata. U Sudanu, Khartoumu, provest će se pilot projekt izgradnje kapaciteta države za potrebe uspostavljanja personalizacijskog centra (za pohranjivanje osobnih podataka) i izrade službenih dokumenata.

3.2. Sektorski prioriteti

Sukladno Europskom planu za razvoj (*Agenda for Change*) preporuča se usmjeravanje razvojne suradnje u maksimalno tri sektora, u kojima zemlja donatorica ima komparativne prednosti, a u cilju djelotvornosti, podjele rada i koordiniranosti. Na temelju postignutog konsenzusa u okviru nacionalne koordinacije, hrvatska razvojna suradnja u narednom razdoblju usmjeravat će se u nekoliko ključnih sektora:

1. obrazovanje,
2. javno zdravstvo,
3. turizam i
4. razvoj civilnoga društva.

Sektor obrazovanja obuhvaćat će prvenstveno izgradnju sposobnosti u području demokratske tranzicije, Euro-Atlantskih integracija, pružanje potpore pred-školskom, osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju, posebice djevojčica, te osnaživanje poduzetničkog znanja s posebnim naglaskom na osnaživanje ženskog poduzetništva čime će Hrvatska doprinijeti u ispunjavanju Milenijskih ciljeva razvoja: Cilj 2 – Osiguranje osnovnog obrazovanja, Cilj 3 - Promicanje rodne ravnopravnosti i jačanje uloge žena.

Potpora zdravstvenom sektoru biti će usmjerena najvećim dijelom na pružanje stručne pomoći jedinicama primarne zdravstvene zaštite, izgradnju zdravstvene infrastrukture, zaštitu reproduktivnog zdravlja žena i smanjivanje smrtnosti djece te suzbijanje HIV/AIDS. Time će Republika Hrvatska pružiti doprinos u ispunjavanju Milenijskih ciljeva razvoja: Cilj 4 - smanjenje smrtnosti djece; Cilj 5 - unaprjeđenje zdravlja majki i Cilj 6 - suzbijanje HIV/AIDS. Republika Hrvatska će potpomoći kapacitete zaštite materinstva, pomoći u izgradnji i opremanju rodilišta, odnosno ustanova koje skrbe nad ženama i djecom, te provedbu programa rehabilitacije djece s posebnim potrebama u Republici Hrvatskoj.

Znanja i iskustva stečena pri izgradnji turističkog sektora u post-konfliktnom okruženju predstavljaju hrvatsku „nišu“ u globalnoj donatorskoj zajednici te se tijekom slijedeće godine planiraju pokrenuti pilot projekti u području razvoja održivog, ekološkog i posebice ruralnog turizma. Zemlja partner u ovom segment biti će Tunis, za koju je kroz EU Radnu skupinu za Tunis u okviru Zajednice demokracija identificirana potreba za projektima poticanja turizma u siromašnom, sjeverozapadnom dijelu Tunisa, s naglaskom na razvoj održivog, ekološkog turizma te ostalih posebnih oblika turizma s naglaskom na korištenje kulturne baštine kao i turistički razvoj parkova prirode.

Također u Tunisu, provest će se projekt u području obrazovanja u uvjetima demokratske tranzicije (vladavina prava i suzbijanje korupcije). U navedenim segmentima, Republika Hrvatska namjerava organizirati studijska putovanja tuniskih stručnjaka u Hrvatsku s ciljem dijeljenja relevantnih iskustava.

Suradnja na području razvoja civilnoga društva bit će usmjerena na potporu intenzivnijem uključivanju organizacija civilnoga društva u dijeljenje specifičnih znanja i iskustava stečenih tijekom hrvatske post-konfliktna demokratske tranzicije, ali i na potporu razmjeni iskustava u jačanju strukturiranog dijaloga državnih tijela i organizacija civilnog društva u pripremi i provedbi javnih politika. S obzirom na izazove s kojima se suočavaju zemlje Jugoistočne Europe i Južnog Mediterana na području stvaranja poticajnog institucionalnog, pravnog i financijskog okvira za razvoj održivog civilnoga društva, Republika Hrvatska će nastaviti s već započetim programima razmjenu sa zemljama Jugoistočne Europe te će provesti i nove programe usavršavanja stručnjaka iz organizacija civilnoga društva i državnih tijela zemalja Južnog Mediterana.

Promovirajući hrvatska znanja i iskustva stečena za vrijeme specifičnih ratnih i poratnih okolnosti (reforma sigurnosnog sektora, razminiranje, forenzika, fizička i psihička rehabilitacija žrtava rata, pomirba, mirna reintegracija, razoružanje, demobilizacija i reintegracija branitelja, suradnja s Međunarodnim kaznenim tribunalom za ratne zločine i dr.) kao hrvatsku „nišu“ razvojne suradnje, važno je posvećivanje posebne pozornosti krhkim zemljama i zemljama u sukobu koje trebaju sveobuhvatni i koordinirani pristup koji povezuje pružanje humanitarne

pomoći i ostvarenje održivog razvoja (*Linking Relief, Rehabilitation and Development, LRRD*). Zemlja partner u dijeljenju znanja i iskustava iz post-konfliktne tranzicije biti će Sirija, u kojoj će Hrvatska pomoći u jačanje kapaciteta za zaštitu reproduktivnog zdravlja žena i obrazovanje djece izgradnjom bolnice i vrtića.

3.3. Politika razvojne suradnje

Politika hrvatske razvojne suradnje usmjerena je na suzbijanje siromaštva i ostvarivanje održivog i uključivog razvoja, s posebnim pristupom prema zemljama pogođenima sukobom. Održivi i uključivi razvoj treba biti utemeljen na demokraciji i vladavini prava te zaštititi ljudskih prava, posebice onih najranjivijih skupina (žena, djece, LGBT zajednice i dr.). Kako razvojna suradnja obuhvaća i humanitarnu komponentu ona će biti usmjerena na olakšavanje patnji ugroženog stanovništva u humanitarnim krizama i krizama produljenog djelovanja uzrokovanih prirodnim ili ljudskim djelovanjem.

Politika razvojne suradnje uvažavat će načelo solidarnosti te će izgrađivati partnerski odnos sa potrebitim zemljama uvažavajući njihovo vodstvo u identificiranju vlastitih razvojnih potreba. Razvojna suradnja usmjeravat će se načelima djelotvornosti, transparentnosti, komplementarnosti i ostvarivanja rezultata.

Hrvatska politika razvojne suradnje usklađena je s aktualnom politikom razvojne suradnje Europske unije formuliranom u Planu za promjene - „*Agenda for Change*“, Europskome konsenzusu o razvoju i Europskome konsenzusu o humanitarnoj pomoći, te preporukama Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD) - Odbora za razvojnu suradnju (DAC) utemeljenim na rezultatima znanstvenih istraživanja.

Premošćivanje jaza koji postoji između humanitarnog djelovanja (kojemu je primaran cilj spašavanje života) i razvojnog (kojemu je glavni cilj osiguravanje održivog razvoja) nastojat će se premostiti usmjeravanjem razvojne suradnje u programe kojima se povezuju ove dvije komponente kroz tzv. LRRD koncept (*Linking Relief, Rehabilitation and Development*) odnosno povezivanjem pružanja žurne humanitarne pomoći u svrhu olakšavanja patnji s post-kriznim oporavkom, obnovom i razvojem.

Dodana vrijednost koju Hrvatska može pružiti zemljama pogođenim sukobom jesu znanja i iskustva stečena za vrijeme izgradnje mira i post-konfliktne demokratske tranzicije. Radi jačanja vidljivosti hrvatskih ratnih i poslijeratnih tranzicijskih iskustva kao dodane vrijednosti razvojnom instrumentariju EU, navedena iskustva namjeravaju se unijeti u Europski tranzicijski kompendij, bazu podataka tranzicijskih iskustava EU.

Partnerima koji se nalaze u procesu pridruživanja ili pristupanja Europskoj uniji i Sjevernoatlantskom savezu, još uvijek svježja iskustva stečena tijekom procesa pristupanja Euroatlantskim integracijama, također predstavljaju komparativnu prednost hrvatske razvojne suradnje, posebice prema zemljama Jugoistočne Europe, između ostalog i zbog nepostojanja jezične barijere. U okviru Savjeta za tranzicijske procese ("*Centra izvrsnosti*") pri Ministarstvu vanjskih i europskih poslova nastavit će se provedba već pokrenutog programa dijeljenja tranzicijskih znanja i iskustava.

Sudjelovanjem i usvajanjem završnog dokumenta na Četvrtom forumu na visokoj razini o djelotvornosti pomoći (Busan, Južna Koreja, prosinac 2011. godine) obilježen je značajan iskorak u oblikovanju djelotvorne politike hrvatske razvojne suradnje. Forum u Busanu nastavak je međunarodnih foruma na temu razvojne djelotvornosti u Rimu (2002.), Parizu (2005.) i Accri (2008.) koji su doprinijeli transformaciji tradicionalnog odnosa zemalja donatora i zemalja primateljica pomoći u partnerski odnos. Završni dokument pod nazivom „*Globalno partnerstvo iz Busana za učinkovitu razvojnu suradnju*“ po prvi put uspostavlja globalni okvir razvojne suradnje koji okuplja široki krug dionika: tradicionalne donatore, Jug-Jug partnere, predstavnike BRICS skupine i druge rastuće donatore, organizacije civilnog društva, privatni sektor, lokalne uprave i parlamente. Završni dokument ističe kako službena razvojna pomoć ostaje važan izvor financiranja za razvoj, ali samo u ulozi katalizatora za poticanje razvoja, dok je za ostvarivanje održivog i uključivog razvoja neophodno osnažiti i ostale izvore financiranja poput: mobilizacije domaćih resursa; smanjenje izbjegavanja plaćanja poreza i bijega kapitala; povećanje domaćih i stranih investicija; javno-privatno partnerstvo; doznake migranata; razvijanje inovativnih mehanizama financiranja i sl.

Usvajanjem završnog dokumenta u Busanu, Hrvatska se obvezala na poštivanje ključnih načela o djelotvornosti pomoći: *predvidivost* pomoći; *uporaba sustava zemlje partnera* u dostavi pomoći i *uvjetovanost pomoći* vlastitim ciljevima i prioritetnim potrebama zemlje partnera uz višegodišnje programiranje i planiranje projekata razvojne suradnje.

Sudjelovanjem na UN Konferenciji na vrhu o održivom razvoju Rio+20, Hrvatska se je aktivno uključila u Post-Rio +20 proces, koji je pretežit naglasak stavio na okolišnu komponentu razvoja. Hrvatska se je također uključila u sveobuhvatne konzultacije o Post-2015. Planu za razvoj koji bi trebao definirati lako razumljive i realno ostvarive Održive ciljeve razvoja (*Sustainable Development Goals – SDGs*) pri čemu je potrebno definirati njihov međuodnos s Milenijskim ciljevima razvoja (*Millennium Development Goals, MDGs*) u svrhu razvoja i s posebnim naglaskom na gospodarsku komponentu, odnosno uključivanje privatnog sektora i izgradnju sposobnosti.

3.4. Politika službene humanitarne pomoći

Politika službene humanitarne pomoći Republike Hrvatske oblikovana je i vođena načelima za humanitarno djelovanje, sadržanim u Načelima i praksi dobrog humanitarnog donatorstva (*Good Humanitarian Donorship*) te Europskom konsenzusu o humanitarnoj pomoći. U tom smislu međunarodna zajednica predvođena Uredom Ujedinjenih naroda za koordinaciju humanitarnih poslova (UNOCHA) i Općom upravom Europske komisije za humanitarnu pomoć i civilnu zaštitu (DGECHO) poziva na nepristran i neutralan pristup nezavisan od političkih, gospodarskih i drugih interesa, odnosno svrhovito usmjeravanje humanitarne pomoći u potrebite zemlje.

U srpnju 2012. godine Republika Hrvatska preuzela je predsjedanje i koordinaciju Skupinom za razmjenu informacija oko dobre donatorske humanitarne prakse (GHD-SHARE) u Ženevi. Cilj koordinacije jest da se područja od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku, kanaliziraju i promiču kroz organiziranje tematskih rasprava. S obzirom na specifično iskustvo Republike Hrvatske koje je stekla u statusu zemlje primateljice pomoći, tijekom predsjedanja skupinom

GHD-SHARE, Hrvatska stavlja naglasak na sljedeće teme: osiguranje pristupa humanitarnoj pomoći; civilno-vojna suradnja u pružanju humanitarne pomoći, izgradnja otpornosti i sprječavanje rizika od nepogoda.

Vezano uz humanitarnu politiku Republike Hrvatska pored promicanja humanitarnih načela, zaštite najranjivijih skupina, posebno žena i djece, i pružanja žurnih odgovora na krize prouzročene prirodnim ili ljudskim djelovanjem, dugoročno usmjerava svoja djelovanja i na krize produženog djelovanja, odnosno programe rane obnove u post-konfliktnim i nestabilnim okruženjima. U tom smislu humanitarne aktivnosti planiraju se fokusirati u sljedeća tematska područja:

- 1) Učinkovita i pravodobna zaštita i pružanje pomoći najugroženijim skupinama stanovnika izloženih utjecajima humanitarnih kriza u smislu reakcija na izvanredno stanje (primarno žene i djeca te izbjeglička populacija);
- 2) Pomoć za obnovu i rehabilitaciju nakon izvanrednih situacija ili sukoba;
- 3) Smanjivanje rizika od nepogoda, pripravnost i izgradnja otpornosti.

Vezano na navedena tematska područja posebno se ističe potreba za integriranjem koncepta razvoja otpornosti država na krize (*Resilience* pristup pružanja pomoći) u smislu činjenja potrebnih koraka i aktivnosti kako bi se spriječile ili umanjile posljedice kriza, u buduće humanitarne aktivnosti Republike Hrvatske. Navedeni pristup u samom je vrhu prioriteta oblikovanja globalnih te humanitarnih politika Europske unije za predstojeće razdoblje. Sa razvojem otpornosti država na krize uzajamno je povezano i isprepleteno jačanje veza između pomoći, obnove i razvoja (LRRD koncept – *Linking Relief, Reconstruction and Development*) te razvoj sustava programiranja pomoći za sprečavanje i smanjivanje rizika od nepogoda (*Disaster Risk Reduction-DRR*). Integriranjem ova dva koncepta u programiranje razvojne suradnje (humanitarna + razvojna komponenta) ostvaruju se pametna ulaganja i učinkovito doprinosi održivom razvoju trećih zemalja.

Nepogode i krize uglavnom ne poznaju granice te zahtijevaju multidimenzionalni odgovor koji uključuje dugoročnu izgradnju administrativnih i institucionalnih sposobnosti te prekograničnu i regionalnu suradnju. U tom smislu spomenuti koncepti biti će integrirani u programiranje humanitarnih i razvojnih programa i projekata u slijedećoj godini.

Zaključno, s obzirom na recentno post-konfliktno i tranzicijsko iskustvo, humanitarno djelovanje biti će usmjereno na programe rane obnove u post-konfliktnim i nestabilnim okruženjima kao što su zaštita najranjivijih skupina – posebno žena i djece, programi sprječavanja i jačanja sposobnosti za upravljanje krizama te promicanje humanitarnih načela. Nastavit će se pružanje doprinosa u odgovorima međunarodne humanitarne zajednice na kompleksne krize produljenog trajanja kao i na suzbijanje posljedica izvanrednih i nepredvidivih kriza. Humanitarna pomoć će se primarno provoditi putem specijaliziranih agencija, međunarodnih organizacija, Međunarodne federacije društava Crvenog križa i polumjeseca i Međunarodnog odbora Crvenog križa te nevladinih udruga. Daljnjem razvoju humanitarnih politika doprinosi i činjenica da je Ministarstvo vanjskih i europskih poslova u 2012. godini po prvi puta osiguralo raspolaganje zasebnom proračunskom pozicijom otvorenom isključivo za financiranje projekata pružanja humanitarne pomoći u inozemstvu što će se nastaviti i u 2013. godini.

4. PRORAČUNSKI OKVIR

Europska komisija iznijela je očekivanja da Republika Hrvatska dosegne razinu izdvajanja za razvojnu pomoć koju Europska unija predviđa za nove zemlje članice u iznosu od 0,33% bruto nacionalnog dohotka (BND) do 2015. godine. Volumen izdvajanja u 2010. godini za nove države članice bio je 0,17% BND-a kojeg mnoge države članice zbog proračunskih ograničenja uslijed globalne financijske i gospodarske krize nisu uspjele dostići (izuzev Cipra i Malte). U realnom smislu, a s obzirom na aktualne gospodarske pokazatelje, to bi za Republiku Hrvatsku značilo izdvajanje u iznosu od 1.061.877.300,00 kuna (0,33%) do 2015. godine. U Zaključcima Vijeća EU 9372/12 usvojenim 14. svibnja 2012. godine, na Vijeću za vanjske poslove/razvoj na kojem je sudjelovala i Hrvatska, države članice su se obvezale na poduzimanje realističnih i provjerljivih aktivnosti za doseganje individualnih ciljeva razvojne pomoći do 2015. godine.

Financijskim ograničenjima usprkos u EU i državama članicama, u sljedećem prijedlogu proračuna EU za razdoblje 2014.-2020. najavljuje se povećanje sredstava za razvojnu i humanitarnu pomoć za čak 20%, kao jasan znak europske solidarnosti i spremnosti u podržavanju procesa demokratizacije u svijetu.

Nakon stupanja u članstvo Europske unije, Hrvatska će biti obvezna u okviru *EU Accountability Report on Financing for Development Questionnaire*, dostavljati podatke o razini službene razvojne suradnje i višegodišnje projekcije ukupnog volumena razvojne pomoći razlomljeno na sljedeća područja: a) dio koji se odnosi na otpis duga; b) dio pomoći namijenjen Africi i c) dio namijenjen najmanje razvijenim državama (LDCs). Hrvatska će biti obvezna izvještavati o predvidivosti povećanja razvojne pomoći, te opisati realistične akcije koje poduzima na godišnjoj razini u cilju dostizanja obveza o povećanju razvojne pomoći do 2015. godine (0,33% BND); primjerice usvajanjem Nacionalnog akcijskog plana i sl.

Što se tiče volumena razvojne suradnje, Europska unija je zajedno s 27 država članica, najveći donator u svijetu odnosno doprinosi više od polovice ukupne razvojne pomoći na globalnoj razini (2011. godine SRP EU iznosila je 53,1 milijarda eura).

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova je kroz mehanizam međuresorne koordinacije iznijelo prijedlog za uspostavljanjem posebne aktivnosti u Državnom proračunu namijenjene isključivo razvojnoj suradnji u cilju doprinosa djelotvornosti i većoj vidljivosti službene razvojne suradnje Republike Hrvatske u partnerskim zemljama. Ovaj prijedlog usvojen je na sastanku Međuresorne radne skupine održanom 12. listopada 2012. godine. U tu svrhu Ministarstvo financija je utvrdilo Glavni Program Državnog proračuna sa šifrom 23 pod nazivom „Vanjska politika i međunarodna pomoć“ u koji će se uvrstiti sve aktivnosti tijela državne uprave koje su identificirane kao razvojne odnosno humanitarne. Do sada je 8 tijela državne uprave ustanovilo navedenu aktivnost. Nepostojanje navedenih aktivnosti u preostalim tijelima državne uprave jedan je od strukturalnih problema zbog kojeg službena razvojna pomoć Republike Hrvatske ima tendenciju pada. Do donošenja sljedećeg Državnog proračuna u 2013. godini očekuje se od preostalih tijela državne uprave da dogovorenu mjeru provedu. Pravilnim obračunavanjem i usustavljenim izvještavanjem o provedenim projektima razvojne suradnje na nacionalnoj razini biti će vidljiviji skupni pregled o ukupnom iznosu službene razvojne pomoći. Ministarstvo vanjskih i europskih poslova predvidjelo je u suradnji s predstavnicima OECD/DAC održavanje u 2013. obuke za nadležna tijela u području osnaživanja kapaciteta za identificiranje, računanje i izvještavanje o službenoj razvojnoj pomoći.

5. INSTITUCIONALNI OKVIR

Institucionalni okvir za upravljanje i koordinaciju razvojne suradnje definiran je Zakonom o razvojnoj suradnji i humanitarnoj pomoći inozemstvu prema kojem ključna uloga pripada Ministarstvu vanjskih i europskih poslova (odnosno nadležnoj Službi za međunarodnu razvojnu suradnju i humanitarnu pomoć).

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova nadležno je za:

- 1) koordinaciju ukupne međunarodne razvojne suradnje i humanitarne pomoći,
- 2) koordinaciju pripreme i koordinaciju provedbe,
- 3) pripremu nacrt Nacionalne strategije razvojne suradnje,
- 4) pripremu Provedbenog programa Nacionalne strategije,
- 5) koordinaciju i usklađivanje službene razvojne suradnje Republike Hrvatske s državama članicama EU,
- 6) vođenje službene evidencije o kretanjima hrvatske međunarodne razvojne suradnje i humanitarne pomoći inozemstvu (nacionalnu statistiku u skladu s OECD/DAC kriterijima).

Izvješća Odbora za razvojnu suradnju OECD-a (OECD/DAC) pokazuju kako učinkovit i transparentan nacionalni sustav međunarodne razvojne suradnje mora osigurati sveobuhvatan pristup politici razvojne suradnje, što podrazumijeva inkorporiranje razvojne politike u sam vrh prioriteta nacionalnih politika.

Odbor za razvojnu suradnju na temelju provedenih komparativnih istraživanja država članica kroz peer-review mehanizam, upozorava kako institucionalni model za koordinaciju (*Policy Coherence for Development, PCD*) mora biti postavljen na dovoljno visokoj razini vladine hijerarhije te mora imati mandat i mehanizam za usuglašavanje politika za razvoj.

Odbor također preporuča da se interesi razvojne suradnje predstavljaju na kabinetskoj razini budući je to ključ za osiguranje da razvoj nije marginaliziran u političkim raspravama te u cilju izbjegavanja eventualnih negativnih posljedica koje pojedine nacionalne politike mogu imati na zemlje partnere ukoliko prethodno nisu koordinirane s razvojnom politikom.

Ujedno Odbor posebice izdvaja one sustave u kojima su politike međunarodne razvojne suradnje izrijekom stavljene u nadležnost „ministara za razvoj“ s uspostavljenim političkim tijelom na najvišoj političkoj razini (tzv. *Steering Committee*).

Nadalje, zaključci Vijeća EU broj 9373/12 usvojenih na sastanku ministara za razvoj, 14. svibnja 2012. godine upozoravaju na potrebu povećanja učinkovitosti razvojne pomoći na način da se i ostale politike usklađuju sa ciljevima međunarodne razvojne suradnje. Vijeće je odlučilo fokus staviti na pet ključnih politika: trgovine i financije, klimatske promjene, prehrambena sigurnost, migracije i sigurnost koje je potrebno uskladiti s politikom međunarodne razvojne suradnje.

Saborska rasprava o Izvješću o provedbi službene razvojne pomoći RH za 2010. godinu koja se održala 04. svibnja 2012. godine upozorila je na potrebu osnaživanja institucionalnog okvira za

učinkovito pružanje službene razvojne pomoći (SRP), posebice na potrebu:

- postizanja učinkovitijeg strateškog planiranja;
- umanjivanja fragmentacije službene razvojne pomoći;
- transparentnijeg i odgovornijeg upravljanja proračunskim sredstvima namijenjenih službenoj razvojnoj pomoći;
- osiguravanja višegodišnjeg planiranja službene razvojne pomoći (minimalno trogodišnje proračunske projekcije);
- osnaživanje uloge Ministarstva vanjskih i europskih poslova kao koordinacijskog tijela za međunarodnu razvojnu suradnju i humanitarnu pomoć inozemstvu.

U svrhu ostvarivanja učinkovite razvojne suradnje potrebno je poraditi na provedbi zajedničkih projekata s drugim donatorima te planirati upućivanje hrvatskih stručnjaka na praksu u međunarodne organizacije i kod drugih donatora.

5.1. Koordinacija razvojne suradnje

U izradi Provedbenog programa Nacionalne strategije razvojne suradnje za 2013. godinu sudjelovala su sva tijela državne uprave koja u opsegu svoje nadležnosti sudjeluju u provedbi službene razvojne i humanitarne pomoći Republike Hrvatske inozemstvu.

Uzimajući u obzir gore navedene preporuke, a u cilju izgradnje djelotvornog sustava razvojne suradnje, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova predložilo je Vladi Republike Hrvatske uspostavljanje Međuresorne radne skupine za razvojnu suradnju i humanitarnu pomoć pod predsjedanjem prve potpredsjednice Vlade Republike Hrvatske i ministrice vanjskih i europskih poslova koja je u novom sazivu uspostavljena 4. listopada 2012. godine. Glavna zadaća nove radne skupine jest ostvarivanje djelotvornog, transparentnog i koordiniranog djelovanja u području razvojne suradnje kao i ostvarivanje djelotvornih rezultata u partnerskim zemljama.

Koordinativna uloga Ministarstva vanjskih i europskih poslova unaprijeđena je i usvajanjem niza konkretnih mjera: prethodna evaluacija svih programa/projekata razvojne suradnje provodit će se uz suglasnost Ministarstva; nadležna tijela uspostaviti će posebnu aktivnost u državnom proračunu namijenjenu razvojnoj suradnji; nadležna tijela će izvještavati Ministarstvo vanjskih i europskih poslova u šestomjesečnim intervalima uz provođenje *ex post* evaluacije o provedbi SRP; određene su kontaktne točke za razvojnu suradnju u svim nadležnim tijelima.

Prilikom planiranja projekata međunarodne razvojne suradnje uvriježena je praksa planirati prema neposredno iskazanoj potrebi zemlje primateljce pomoći/zemlje partnera. Na posljednjem sastanku međuresorne koordinacije dogovoreno je da se u fazi izrade koncepta programa i pripadajućih financijskih implikacija projekata razvojne suradnje s istima upozna Ministarstvo vanjskih i europskih poslova te zatraži prethodno usuglašavanje (*ex ante* evaluacija), u cilju ocjene relevantnosti i kvalitete programa/projekta, te usklađivanja s razvojnim prioritetima zemlje partnera. Od tijela nadležnih za razvojnu suradnju očekuje se dostava redovitih i sveobuhvatnih izvješća uz obveznu evaluaciju kao i povećanje financijskih sredstava za projekte i programe međunarodne razvojne suradnje Republike Hrvatske.

Putem međuresorne koordinacije ukazuje se na potrebu daljnjeg institucionalnog i administrativnog jačanja sustava razvojne suradnje. Na navedeno je tijekom procesa monitoringa upozoravala i Europska komisija u okviru provedbe obveza iz područja međunarodne razvojne suradnje i humanitarne pomoći u okviru pregovaračkog poglavlja 30: Vanjski odnosi o čijem napretku je Ministarstvo vanjskih i europskih poslova redovito izvještavalo.

Koordinaciju i upravljanje razvojnom suradnjom Republike Hrvatske treba ojačati na nekoliko područja. Osim daljnjeg osnaživanja strateškog upravljanja i koordinacije u čemu je tijekom 2012. godine učinjen znatan iskorak, u 2013. godini potrebno je ojačati nacionalne kapacitete za programiranje (definiranje programa i projekata u suradnji sa zemljama partnerima), provedbu i upravljanje projektnim ciklusom radi postizanja veće djelotvornosti, osnažiti sposobnosti za provedbu projekata i u drugim zemljama izvan neposrednog okruženja te educirati nadležna tijela o tome što je sve ubrojivo u službeni razvojnu pomoć.

Uz redovite sastanke međuresorne koordinacije koji se planiraju održavati najmanje dva puta godišnje, u cilju što učinkovitijeg planiranja programa i projekata razvojne suradnje, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova planira organizirati sastanke tematskih radnih skupina ovisno o potrebi (tematske ili geografske radne skupine).

Osim toga, nacionalnu koordinaciju potrebno je ojačati i u svrhu uspostave i izrade jedinstvenog i dosljednog zajedničkog stajališta Republike Hrvatske koje će potom biti preneseno na radnim tijelima Europske unije u procesu stvaranja zajedničke razvojne politike EU. U pripremi zajedničkih stajališta uspostaviti će se učinkovita i kontinuirana suradnja s mrežom stručnjaka iz organizacija civilnoga društva, akademske zajednice i poslovnog sektora.

S obzirom na komparativne prednosti koje organizacije civilnog društva imaju u provedbi razvojnih projekata (prisutnost na terenu, suradnja s lokalnom zajednicom i fleksibilnost djelovanja), Ministarstvo vanjskih i europskih poslova pružilo je podršku osnivanju Platforme organizacija civilnog društva za međunarodnu razvojnu suradnju s primarnim ciljem osnaživanja sudjelovanja organizacija civilnog društva u planiranju i provedbi projekata međunarodne razvojne suradnje kao i obrazovanja za razvoj, čija uspostava je planirana u I. kvartalu 2013. godine. U okviru Platforme organizacija civilnog društva za međunarodnu razvojnu suradnju analizirat će se sposobnosti organizacija civilnog društva te ojačati njihove sposobnosti u području razvojne suradnje.

Tijekom 2013. ispitat će se zainteresiranost poslovnog sektora za uključivanje u programe razvojne suradnje kroz mehanizme razvojno-korporativnog partnerstva.

Također, moguće je uspostaviti suradnju s drugim donatorima i multilateralnim organizacijama upućivanjem hrvatskih stručnjaka na praksu u međunarodne organizacije, odnosno planiranjem i provedbom projekata s drugim donatorima.

Ujedno, potrebno je poradići na općoj informiranosti javnosti o glavnim ciljevima razvojne suradnje kao i poticati istraživački i analitički rad na području razvojne suradnje.

Stoga je potrebno razviti promišljenu i usuglašenu strategiju Vlade Republike Hrvatske u pogledu

međunarodne razvojne suradnje te oblikovati jasnu zakonodavnu i institucionalnu platformu za njezinu učinkovitu provedbu i dostizanje volumena suradnje sukladno preuzetim obvezama prema EU. Provedbena platforma ujedno bi trebala osigurati ključnu ulogu Ministarstva vanjskih i europskih poslova u oblikovanju strategija djelovanja (teritorijalnih i sektorskih) te u koordinaciji provedbenih procesa. Snažnija povezanost između vanjske i unutarnje politike postaje sve neophodnija, tako i potreba usklađivanja politike razvojne suradnje s ostalim javnim politikama poput: politike obrazovanja, zdravlja, zaštite okoliša, klimatskih promjena, suzbijanja ilegalnih migracija, energije, trgovine, poljoprivrede, ribarstva, prehrambene sigurnosti, zapošljavanja.

6. PREGLED AKTIVNOSTI RAZVOJNE SURADNJE (sukladno tematskim područjima)

Tematska područja hrvatske razvojne suradnje definirana su u Nacionalnoj strategiji razvojne suradnje za razdoblje od 2009. do 2014. godine, koja čine:

6.1. Osiguranje mira i sigurnosti, putem unapređivanja institucija demokracije, vladavine prava, dobrog upravljanja te poštivanja ljudskih prava

Iskustva iz pristupnih pregovora Europskoj uniji

Znanja i iskustva stečena tijekom pristupnog i pregovaračkog procesa s Europskom unijom, po novoj i bitno zahtjevnijoj metodologiji, relevantni su za zemlje koje se nalaze u pretpristupnom procesu. Dijeljenje znanja i iskustava sa zemljama u Jugoistočnoj Europi, posebice u Crnoj Gori, Bosni i Hercegovini i Makedoniji je pozitivno ocijenjena, prvenstveno stoga što ne postoje jezične barijere čime prijenos znanja ostvaruje kvalitativno učinkovitije rezultate.

Uspjeh Republike Hrvatske u procesu pristupanja Europskoj uniji primjer je i poticaj zemljama jugoistočne Europe (JIE) kako je europska perspektiva dostižna za sve zemlje koje su spremne provesti potrebne reforme i prilagodbe u skladu s kriterijima EU. Osiguranje perspektive članstva u Europskoj uniji za zemlje regije, jedan je od vanjskopolitičkih prioriteta Republike Hrvatske uzimajući u obzir kako je europska perspektiva jamac sigurnosti i stabilnosti te poticaj za razvoj.

Nastavno na uspješno proveden pilot projekt u 2011. godini, tijekom 2012. godine nastavljena je edukacija stručnjaka u regiji iz predmetnih područja te je do kraja 2012. godine održano ukupno pet seminara u organizaciji *Savjeta za tranzicijske procese* koji djeluje kao *Centar izvrsnosti* u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova, te još dva u partnerstvu s Programom Ujedinjenih naroda za razvoj (UNDP) i jedan u suradnji s Regionalnom školom za javnu upravu – RESPA (EU inicijativa). Temelj za provedbu programa Centra čine bilateralni Ugovori o Euroatlantskom partnerstvu koje je Republika Hrvatska sklopila sa zainteresiranim državama. Programi i projekti Centra sustavno će se nadograđivati u idućoj godini.

Kroz sustav iz IPA programa i twinniga, te potporama drugih donatora očekuje se sufinanciranje programa Centra izvrsnosti tijekom 2013. godine. Ujedno Centar izvrsnosti planira suradnju s Centrom za EU Hrvatske gospodarske komore, u okviru koje se planira uspostava sinergije administracije s poslovnim sektorom te na taj način osnaživanje sposobnosti poslovne zajednice u partnerskim zemljama.

U 2013. godini Centar izvrsnosti planira niz seminara u Bosni i Hercegovini s naglaskom na pitanja funkcioniranja unutarnjeg tržišta, posebice u implikacijama vezanim uz članstvo RH u EU, te je s tim u svezi planiranje suradnje s BiH u sljedećih šest mjeseci u tijeku. Također Centar će

intenzivirati suradnju s Crnom Gorom koja je istaknula potrebu u tehničkoj pomoći pojedinih poglavlja pristupnih pregovora (Poglavlja 3., 6., 10. i 26.). Kosovo je također izrazilo potrebu za tehničkom pomoći u području usklađivanja zakonodavstva i sklapanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Prvi tehnički sastanak predviđen je u veljači 2013. godine. Centar ima plan također pružati tehničku pomoć nadležnim institucijama u Moldovi, Tunisu i Maroku.

U cilju izgradnje suradnje i partnerstva između javnog, poslovnog i neprofitnog sektora u Zadru je uspostavljen Europski centar za međusektorsku suradnju IMPACT koji djeluje kao središnje mjesto za informiranje, razmjenu ekspertize i poticanje javnih rasprava o ključnim dostignućima i izazovima na području međusektorske suradnje u Republici Hrvatskoj i regiji Jugoistočne Europe. Navedeni centar je Vlada Republike Hrvatske dala na korištenje Nacionalnoj zakladi za razvoj civilnoga društva s ciljem izgradnje Centra izvrsnosti u području međusektorske suradnje. Međusektorska suradnja sve se više prihvaća kao put ostvarenja kvalitetnijih rezultata u području održivog razvoja.

Carinska uprava Ministarstva financija putem programa Europske unije „*Customs 2013*“ i „*Fiscalis 2013*“ pruža stručnu pomoć iz područja razmjene iskustava iz prepristupnih pregovora Europskoj uniji (usklađivanje zakonodavstva i uspostava IT interkonektivnosti i interoperabilnosti) zemljama Jugoistočne Europe (Srbiji, Bosni i Hercegovini i Makedoniji, koji su članice navedenih programa Europske unije), kao i organizacijom bilateralnih sastanaka na navedene stručne teme iz carinske nadležnosti (Kosovo).

Reformski procesi za unapređenje institucionalnih i normativnih okvira zemalja u tranziciji

Brojna tijela državne uprave u Republici Hrvatskoj pokazuju sve veću spremnost za dijeljenjem znanja i iskustava iz svojih odnosnih područja zemljama koje prolaze kroz tranzicijske procese. Tijekom 2013. godine planirano je intenziviranje istih te ističemo samo neke od aktivnosti:

Ministarstvo pravosuđa uspostavilo je suradnju sa zemljama Jugoistočne Europe u području pravosuđa i to posebice u području unapređenja upravljanja zatvorskim sustavom. U području unapređenja zatvorskog sustava aktivnosti će biti usmjerene na: zaštitu ljudska prava i prava zatvorenika, upravljanje organizacijskom klimom i razvojem ljudskih potencijala u zatvorskom sustavu, tretman zatvorenika - ovisnika o drogama i alkoholu. Projektima će se odgovoriti na prioritetne potrebe zemalja u regiji koje se odnose na potrebe jačanja vladavine prava, stabilnosti te jačanje administrativnih sposobnosti.

Ustavni sud Republike Hrvatske nastaviti će suradnju s ustavnim sudovima država Jugoistočne Europe dijeljenjem znanja u specifičnim područjima.

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije korisnik je okvirnog ugovora, financiranog sredstvima iz IPA programa, za pomoć u programiranju programa prekogranične suradnje s državama nečlanicama Europske unije (Bosnom i Hercegovinom, Crnom Gorom i Srbijom) za programsko razdoblje 2014. – 2020. Cilj ovog projekta je podrška izgradnji institucionalnih kapaciteta u okviru Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

kao budućeg upravljačkog tijela za nove programe prekogranične suradnje s navedenim državama, u smislu poboljšanja procesa zajedničkog programiranja programa suradnje za razdoblje 2014. - 2020. te razmatranja strateških elemenata odnosnih programskih dokumenata. U okviru tog projekta predviđene su zajedničke radionice predstavnika operativnih struktura četiri države s posebnim naglaskom na zajednički rad u svrhu izrade nacrtu za navedene programe prekogranične suradnje, uključujući redovite konzultativne radionice i sastanke stručnjaka iz operativnih struktura država koje sudjeluju u programima prekogranične suradnje s Republikom Hrvatskom.

U području prijenosa znanja i iskustava zemljama u regiji značajno je iskustvo Hrvatske narodne banke (HNB) koje se uglavnom odnosi na radne posjete stručnjaka iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Makedonije, Srbije, Armenije i Moldove HNB-u, kao i posjete stručnjaka iz HNB-a tim zemljama, s ciljem pružanja stručnih znanja iz odnosnih područja. Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR) nastaviti će organizirati konferencije o poticanju izvoza na kojima sudjeluju predstavnici ustanova iz Jugoistočne Europe, a putem kojih se prenose znanja i iskustva u prilagodbi poslovanja i financiranja izvoznih poslova pravnoj stečevini Europske unije. HBOR će također nastaviti prenositi svoja znanja o financiranju razvitka gospodarstva i izvoznih poslova ustanovama iz Jugoistočne Europe i drugih manje razvijenih zemalja.

Hrvatska gospodarska komora nastaviti će suradnju s gospodarskim komorama drugih zemalja, posebice u zemljama u području Jugoistočne Europe. Navedena suradnja, osim dijeljenja znanja i iskustava, organiziranja i razmjene gospodarskih delegacija, te drugih redovitih aktivnosti, uključuje i pružanje stručne pomoći i informacija. Mehanizmi dijeljenja znanja i iskustava komorama u zemljama partnerima uključivat će savjetovanja, predavanja i seminare.

Iako je Republika Hrvatska još uvijek u začetima provedbe javno-privatnog partnerstva, Agencija za javno-privatno partnerstvo je u dosadašnjem djelovanju pokazala spremnost na angažman u zemljama Jugoistočne Europe. Svoje specifično iskustvo u uspostavi zakonodavnih i normativnih okvira za provedbu javno-privatnog partnerstva spremno će nuditi zemljama primateljicama pomoći iz područja Jugoistočne Europe, koje se nalaze u tranzicijskim procesima, putem Mreže za javno-privatno partnerstvo.

Izgradnja mira i sigurnosti

Ministarstvo obrane svoje aktivnosti u provedbi programa razvojne suradnje provodit će uglavnom u nestabilnim zemljama (Afganistan) pružanjem logističke i sigurnosne potpore u provedbi razvojnih i humanitarnih projekata, kroz mehanizme civilno-vojne suradnje, ali i kroz samostalnu provedbu malih razvojnih projekata koji su od značaja za lokalnu zajednicu (izgradnja vođotornja, donacije školske opreme, odjeće i sl.).

Policijski službenici Ministarstva unutarnjih poslova nastaviti će s obukom pripadnika Afganistanske nacionalne policije, kao i s aktivnostima na izgradnji policijskog sustava kroz djelovanje u misiji NATO/ISAF i EUPOL Afganistan. Isto tako u okviru misije EULEX na Kosovu, policijski službenici ovog Ministarstva nastaviti će sa savjetovanjem i mentoriranjem

kosovske policije.

Pružanje razvojne i humanitarne pomoći u sektoru humanitarnog razminiranja, za Republiku Hrvatsku znači osnaživanje nacionalnih kapaciteta na tom području kao komparativne prednosti koju su hrvatski stručnjaci stekli djelujući u ratnim i poratnim okolnostima. Republika Hrvatska je odavno identificirala razminiranje kao izvozni hrvatski proizvod i upravo ovaj proizvod poslužio je Ministarstvu vanjskih i europskih poslova da u proteklim godinama provede nekoliko projekata edukacije stručnjaka iz područja uspostave zakonodavnog okvira te nacionalnih strateških smjernica zemalja partnera kao i pomoć pri uspostavljanju nužnih procedura za rad institucija na području razminiranja (u Kolumbiji i Libiji). Ministarstvo vanjskih i europskih poslova i nadalje će poticati nadležna tijela na provedbu sličnih projekata. Neke od identificiranih potreba u Kolumbiji su: akreditacije i certifikacije opreme koja se koristi na operacijama razminiranja (metal detektori, strojevi za razminiranje, zaštitna oprema, psi koji se koriste u razminiranju), obuke u protuminskom djelovanju, jamčenje i nadzor kvalitete operacija razminiranja; pomoći pri organiziranju kvalitetnog sustava upravljanja cjelokupnim protuminskim djelovanjem, pomoći pri izradi legislative te standardnih operativnih postupaka.

6.2. Promicanje održivoga gospodarskog i društvenog razvoja

Gospodarski razvoj

Hrvatska gospodarska komora (HGK), Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (sada Ministarstvo poduzetništva i obrta) osnivači su Regionalnog centra za razvoj poduzetničkih kompetencija za zemlje Jugoistočne Europe (*South East European Centre for Entrepreneurial Learning - SEECEL*). Prvu godinu SEECEL je djelovao u okviru Komore, a 2009. godine postaje samostalna ustanova. Aktivnosti SEECEL-a financirane su iz višekorisničkog paketa IPA te iz sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske.

Države uključene u ovaj projekt su: Albanija, Makedonija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Hrvatska, Kosovo, Srbija i Turska. Cijeli program podržava Europska unija i Glavna uprava Europske komisije za poduzetništvo i industriju radi razvoja poduzetničkog učenja u suglasju s razvojem poduzetničkog učenja kao ključne kompetencije u svim razinama i oblicima obrazovanja. Ciljevi SEECEL-a u potpunosti su kompatibilni s ciljevima i aktivnostima koje se provode na nacionalnoj razini putem Koordinacije Edukacija za poduzetništvo (E4E). Ovaj je Centar jedinstven, i za države članice EU i za one koje su u procesu priključenja, te se s obzirom na njegovu jedinstvenost može očekivati da će se broj zainteresiranih zemalja partnera povećavati.

SEECEL je proglašen najboljom međunarodnom praksom u području učenja za poduzetništvo i stvaranje međunarodne platforme za strukturni dijalog obrazovanje – gospodarstvo (što je i jedan od redefiniranih Lisabonskih prioriteta do 2020. godine) te je Europska komisija dala vrlo jasnu poruku da bi SEECEL mogao prerasti u platformu i za zemlje članice EU, a što se može iščitati i iz Akcijskog plana za poduzetništvo 2020 (ENTREPRENEURSHIP 2020 ACT EU).

U rujnu 2012. godine SEECEL je predstavio i poseban projekt u okviru svojih aktivnosti, a to je razvoj ženskog poduzetništva (*Women Entrepreneurship – a job creation engine for South East*

Europe“, financiran od strane Švedske agencije za međunarodni razvoj i suradnju (*Swedish International Development Cooperation Agency-SIDA*). Osim zemalja regije u projekt je uključena i Moldova.

Vezano na pripremu podataka o pružanju pomoći/edukacije za zemlje u okruženju, od strane Centra za poslovne informacije nastavljena je 2012. godine suradnja sa Vanjskotrgovinskom komorom Bosne i Hercegovine kroz obuku njihovih djelatnika u sklopu pristupanja Bosne i Hercegovine Međunarodnoj konvenciji o privremenom izvozu i uvozu (Istanbulska konvencija) i uključivanje njihove komore u sustav Međunarodne trgovinske komore u Parizu (ICC) za izdavanja ATA karneta, te suradnjom sa komorama u Srbiji, Crnoj Gori, Makedoniji i Kosovu. Radi specifičnosti problematike vezane uz postupke privremenog uvoza/izvoza, te ujednačenog postupanja kod reklamacija, suradnja i razmjena informacija je kontinuirana. Isto se odnosi i na područje primjene pravila o podrijetlu robe u vezi uključivanja Republike Hrvatske u sustav dijagonalne kumulacije podrijetla koje primjenjuju zemlje članice CEFTA-e i EU. U narednom razdoblju Centar za EU nastaviti će usko surađivati sa zemljama članicama vezano uz razmjenu iskustava u korištenju EU fondova, ali i u procesu usvajanja nove pravne stečevine. Centar će također nastaviti započete aktivnosti prijenosa iskustava iz procesa pristupanja Europskoj uniji zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima i to kako u procesu usklađivanja s pravnom stečevinom EU tako i u korištenju pretpristupnih fondova i priprema za korištenje postpristupnih fondova EU. Ciljna skupina za ovu vrstu aktivnosti jesu institucije, komore te predstavnici poslovnog sektora zemalja regije.

HGK će kroz projekt Europske poduzetničke mreže Hrvatske (EEN) koji se sufinancira iz programa Europske komisije nastaviti aktivnosti na uspostavi poslovnih veza s partnerima iz EU i regije Jugoistočne Europe.

Stalno arbitražno sudište i Centar za mirenje u 2013. godini planiraju aktivnosti suradnje i edukacije regionalnih arbitražnih sudišta i centara za mirenje (primjerice arbitražnih sudišta i centara za mirenje u Crnoj Gori, Bosni i Hercegovini i Makedoniji). Suradnja i edukacija će se provoditi organiziranjem sastanaka, skupova, seminara ili radionica o arbitraži i mirenju, razmjenom informacija o radu arbitražnih institucija i centara za mirenje, prenošenjem znanja i iskustava u provođenju postupaka arbitraže i mirenja te raspravama o aktualnim i specifičnim pitanjima arbitraže i mirenja kao posebnim načinima rješavanja sporova.

Nakon ostvarivanja punopravnog članstva u Europskoj uniji, Republike Hrvatska se povlači iz Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini (CEFTA). Kako bi nastavila suradnju sa zemljama potpisnicama CEFTA-e, nastaviti će se provedba programa tehničke pomoći s potencijalnim članicama iz tog saveza kao i razvijanju sposobnosti u području formuliranja, koordiniranja i provedbe trgovinske politike kako na multilateralnoj tako i na regionalnoj razini.

Ugovor o suradnji između Vlade Republike Hrvatske i Savjetodavnog tijela Svjetske banke zaduženog za strane investicije FIAS-a (Foreign Investment Advisory Service) o pružanju savjetodavnih usluga za unaprijeđenje investicijske klime, koji se planira sklopiti tijekom 2013. godine, koristit će se za provođenje zajedničkih projekata s hrvatskim stručnjacima u najmanje razvijenim zemljama, čime će se Hrvatska moći kvalificirati za povlačenje sredstava iz financijskih mehanizama EU (EDF, ENP, DCI i IS) putem mehanizma neposrednog centraliziranog upravljanja - *Indirect Centralised Management*. U planu je provedba dva projekta

u partnerstvu s FIAS-om u zemljama od prioritetnog značaja za Hrvatsku. Cilj projekata je osigurati prisutnost i vidljivost Hrvatske kao donatora na globalnoj razini i u ključnim zemljama partnerima kroz specifičnu nišu hrvatske razvojne suradnje - turizam kao komparativna i prepoznatljiva prednost Hrvatske, budući da navedena „niša“ nije pretežito profilirana kod drugih donatora.

Društveni razvoj i razvoj civilnog društva

Proces globalizacije te suvremeni strateški (politički, vojni i ekonomski) procesi kao i skorašnje punopravno članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji sve više dovode u fokus interes građana za područje vanjske politike i međunarodnih odnosa. Osobito se to očituje kroz pojačanu potrebu građana za vođenjem javnih rasprava o nekim ključnim vanjskopolitičkim prioritetima Republike Hrvatske. Polazeći od pretpostavke da vanjska politika izravno utječe na sve građane i da Vlada ima ulogu koordinatora s isključivim ovlastima odlučivanja u zakonski ograničenom broju područja, izražena je potreba za tješnjom suradnjom Vlade i organizacija civilnog društva (OCD-a) u području razvojne suradnje (koncept tzv. socijalne diplomacije kroz koji OCD pridonose oblikovanju i provođenju ciljeva vanjske politike). Ujedno jedna od strateških prednosti domaćih organizacija civilnog društva očituje se kroz dobru umreženost s nevladinim sektorom na području Jugoistočne Europe. Komparativna prednost hrvatskih OCD-a također leži u fleksibilnosti i sposobnosti brzog reagiranja u kriznim situacijama, te neposrednim kontaktom sa lokalnim stanovništvom i njihovim potrebama što pomaže u identifikaciji prioritetnih potreba najugroženijih skupina.

Sa svrhom snažnijeg uključivanja OCD-a u područje međunarodne razvojne suradnje, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova poticati će jačanje kapaciteta OCD-a za pružanje međunarodne razvojne suradnje. Navedeno djelovanje se u prvom redu odnosi na potporu osnivanju Platforme organizacija civilnog društva za razvojnu suradnju. Također, poticati će se umrežavanje OCD-a s europskim mrežama OCD-a za međunarodnu razvojnu suradnju.

Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva kroz objavljivanje poziva za iskaz interesa u području međunarodne razvojne suradnje u programu „Suradnjom do razvoja“ poticati će i podupirati organizacije civilnog društva koje imaju iskustvo i interes za provođenje projekata međunarodne razvojne suradnje prvenstveno sukladno definiranim geografskim i sektorskim prioritetima.

U ulozi koordinatora na razini Hrvatske, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva također će poticati suradnju s članicama mreže *Anna Lindh*, putem koje se potiče suradnja sa zemljama Južnog Mediterana. Navedeni projekti imaju za cilj omogućavanje dijaloga među kulturama, kao i razvoj održivih projekata i programa koji će pridonijeti boljem razumijevanju kulturnih i političkih procesa euro-mediteranske regije koji oblikuju mišljenje i ponašanje stanovništva te unapređuju aktivnosti ustanova i civilnoga društva u tim zemljama.

Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske u okviru međunarodne razvojne suradnje nastaviti će s aktivnostima prijenosa iskustava u praksi Republike Hrvatske u području razvoja civilnoga društva, u cilju razvoja i jačanja civilnoga dijaloga i međusektorske suradnje, kao i omogućavanja

aktivnog doprinosa organizacija civilnoga društva sveobuhvatnim reformskim procesima u kontekstu pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji. Prijenos znanja uključivat će predstavljanje modela institucionalne organizacije rada tijela državne uprave koji se bave sektorom civilnoga društva uz predstavljanje sustava provedbe projekata i programa za sektor civilnoga društva koji se financiraju iz europskih fondova, s naglaskom na hrvatska iskustva u izgradnji kapaciteta za provedbu, kao i prakse u kvalitetnom upravljanju europskih alokacija za potporu doprinosa organizacijama civilnoga društva u pretpristupnom razdoblju, a imajući u vidu komparativnu prednost hrvatskog modela organizacije civilnog sektora.

Uloga organizacija civilnog društva značajna je u prijenosu iskustva iz područja pregovaračkog procesa (posebice „*monitoringa*“) zemljarna Jugoistočne Europe. Koalicija nevladinih organizacija koja se okupila oko nadzora zatvaranja Poglavlja 23: Pravosuđe i temeljna prava značajno je iskustvo koje je od prioritarnog značaja za zemlje u regiji kojima će pregovori s Europskom unijom biti započeti upravo otvaranjem spomenutog poglavlja. Jedan takav program proveden je u suradnji s crnogorskim nevladinim udrugama, s tendencijom daljnje provedbe sličnih programa.

6.3. Obrazovanje i zdravstvo

Obrazovanje

U sektor obrazovanja može se podvesti prijenos znanja i iskustava iz područja demokratske tranzicije, dok će obrazovanje u užem smislu riječi obuhvaćati dodjelu stipendija u okviru redovitih obrazovnih programa koje će se nastaviti sa već dodijeljenim stipendijama te prema potrebi dodijeliti i ostalim prioritetnim zemljama u 2013. godini. Od strane Diplomatske akademije Ministarstva vanjskih i europskih poslova planirana je specijalistička obuka mladih palestinskih diplomata u Dubrovniku i Zagrebu. U okviru programa Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva, kroz tzv. Centre znanja, planirano je obrazovanje organizacija civilnog društva iz trećih zemalja. Posebna pažnja biti će posvećena podržavanju programa osiguravanja prehrane za djecu u osnovnim i srednjim školama te donacije školske opreme.

Planira se daljnje poticanje financiranja programa i projekata udruga hrvatske nacionalne manjine na Kosovu, u Srbiji, Crnoj Gori i Makedoniji, kao i financiranje obrazovnih, kulturnih, znanstvenih i zdravstvenih programa i projekata u Bosni i Hercegovini.

U Kraljevini Maroko Republika Hrvatska će u 2013. godini započeti provedbu višegodišnjeg programa obrazovanja djevojčica iz ruralnih predjela. Projekt predviđa financiranje smještaja radi dovršetka elementarnog školovanja seoskih djevojčica iz ruralnih područja Maroka. RH stipendirat će 20 štićenica u 3 trogodišnjem obrazovnom ciklusu, što je ukupno 60 stipendija.

U 2013. godini Ministarstvo financija planira suradnju s Ministarstvom financija Crne Gore u području razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru. Projektom se ističe regionalno liderstvo Republike Hrvatske u području sustava unutarnjih financijskih kontrola.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta nastaviti će financiranje već dodijeljene stipendije za preddiplomski/diplomski studije državljanima Namibije, Kenije i Republike Mauricijusa, te će u 2013. godini, kada se za to stvore uvjeti, dodijeliti stipendiju za preddiplomski/diplomski studij državljanki Kenije. Pokrenut je projekt potpore afganistanskim studentima kojima se nude dvije stipendije za preddiplomski/diplomski studij. Ministarstvo će nastaviti sudjelovati u sklopu programa Poticaja za obrazovanje, kulturu i znanost i zdravstvo u Bosni i Hercegovini. Osim toga Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta podupire izvođenje nastave na Sveučilištu u Mostaru temeljem potpisanog Sporazuma između Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta i Sveučilišta u Mostaru. Nadalje, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta nastaviti će sudjelovanje u projektu usavršavanja državnih službenika zemalja Jugoistočne Europe (Crna Gora, BiH, Srbija, Makedonija i Albanija) u okviru Vijeća za regionalnu suradnju (Regional Cooperation Council).

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva će odobravati financijske podrške (svojevrzne stipendije) za predstavnike organizacija civilnoga društva i tijela državne uprave iz zemalja Jugoistočne Europe i Južnog Mediterana za kratkoročne studijske boravke u Republici Hrvatskoj za vrijeme kojih bi se upoznali s postignućima Hrvatske u tranzicijskom razdoblju, pristupanju Europskoj uniji i uspostavi kvalitetnog modela suradnje i podrške razvoju civilnoga društva.

Zdravstvo

U cilju podizanja razine zdravstvenih usluga u partnerskim zemljama, Republika Hrvatska će nastaviti sudjelovati u izgradnji temeljne infrastrukture i opremanju zdravstvenih ustanova, pružanju kućne njege za stare i bolesne, te u obrazovanju i usavršavanju na tom području, a u svrhu suzbijanja i kontrole zaraznih bolesti.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, od 2009. podupire program Suradnog Centra Svjetske zdravstvene organizacije za praćenje epidemije HIV/AIDS-a pri Školi Narodnog zdravlja Andrija Štampar. Programom se potpomaže unapređenje vještina sudionika u izgradnji sposobnosti u sustavu praćenja i kontrole epidemije HIV/AIDS-a kao i drugih zaraznih bolesti primjenom metodološki ispravnog i detaljno planiranog istraživanja.

Budući su dosadašnji projekti u suradnji s Centrom polučili konkretne rezultate (kroz edukacijski program od 2009. godine Ministarstvo vanjskih i europskih poslova financiralo je ukupno tri seminara kojima je educirano 30-ak liječnika i drugih stručnjaka, uglavnom iz zemalja subsaharske i sjeverne Afrike te Bliskog Istoka, kao i jedno regionalno istraživanje u subsaharskoj Africi o ulozi infekcije humanim papiloma virusom (HPV-om) u nastanku infekcije HIV-om koje je provedeno u Tanzaniji na značajnom uzorku), uz napomenu da su u potpunosti usklađeni s teritorijalnim i tematskim prioritetima hrvatske razvojne suradnje, te s obzirom na potrebu osiguranja kontinuiteta pozitivno ocijenjenih programa, tijekom 2013. planirana je provedba projekta istraživanja reproduktivnog zdravlja žena migrantica u Maroku i projekt suzbijanje HIV/AIDS u Burmi. Ovaj projekt pokazuje visokosofisticiran proizvod koji je konkurentan na globalnom donatorskom tržištu te ga je moguće prilagoditi za svaku partnersku zemlju.

Ministarstvo financija će, kao i do sada, pratiti aktivnosti resornih tijela u smislu osiguravanja novčanih sredstava i izvršavanja uplata tijela državne uprave koja sudjeluju u provedbi projekata

razvojne suradnje. U tom smislu Ministarstvo financija u svojoj nadležnosti pratit će izvršavanje uplata sredstava za *Poticaj za obrazovanje, kulturu, znanost i zdravstvo u Bosni i Hercegovini* čije programe provode nadležna tijela, na temelju Odluke Povjerenstva za koordinaciju potpore i financiranje obrazovnih, kulturnih, znanstvenih i zdravstvenih programa i projekata od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini.

6.4. Podrška programima međunarodnih organizacija i agencija na globalnoj i regionalnoj razini

Ujedinjeni narodi imaju izuzetno značajnu ulogu u provođenju programa međunarodne razvojne suradnje, te su u središtu globalnih napora za ostvarenje Milenijskih ciljeva razvoja kao i koordinaciji procesa vezano uz Post-2015. Plana za razvoj. Djelovanje Ujedinjenih naroda usmjereno je na pitanja održavanja mira i sigurnosti u svijetu, razvijanje dobrosusjedskih odnosa, ekonomsku suradnju, širenje tolerancije i promicanje poštivanja ljudskih prava i temeljnih sloboda te promicanje održivog razvoja. Mnogi resursi namijenjeni su unapređenju životnog standarda, postizanju pune zaposlenosti te boljih ekonomskih i socijalnih uvjeta u svrhu napretka i razvoja.

Uspostavljanjem partnerskih odnosa Hrvatske s odabranim agencijama Ujedinjenih naroda koje imaju komparativne prednosti u poticanju održivog i uključivog razvoja i prevladavanju humanitarnih kriza u odnosu na pružanje razvojne pomoći bilateralnim putem moguće je ostvariti dodanu vrijednost i komplementarnost za Hrvatsku kao mladog donatora, posebice uzimajući u obzir ograničene i nedovoljno razvijene nacionalne kapacitete.

Republika Hrvatska će u 2013. godini izvršiti obvezne i dobrovoljne uplate, kao priloge koji se ubrajaju u službenu razvojnu pomoć, prema drugim međunarodnim i regionalnim organizacijama i institucijama. Vezano za uplate članarina međunarodnim organizacijama i institucijama za predstojeću godinu, Ministarstvo financija će prema dospijeću plaćanja članarina za pojedine agencije (a specifično u odnosu na doprinose agencijama Ujedinjenih naroda) izvršavati iste.

Republika Hrvatska pozvana je od Međunarodnoga monetarnog fonda da podrži inicijativu Međunarodnog monetarnog fonda (MMF-a) kojoj je namjera pojačati pomoć zemljama članicama s niskim dohotkom, tako da ustupi (u cijelosti ili djelomično) svoj udio u sredstvima ostvarenim od neočekivane dobiti od prodaje zlata MMF-a u korist Fonda za smanjenje siromaštva i rast (*Poverty Reduction and Growth Trust – PRGT*). Nadalje, Republika Hrvatska sudjeluje u doplati dodatnih sredstava Međunarodnog udruženja za razvoj (eng. *International Development Association- IDA*) za financiranje Multilateralne inicijative oprosta duga (eng. *Multilateral Debt Relief Initiative- MDRI*). Također, sukladno Odlukama Vlade Republike Hrvatske, Republika Hrvatska sudjeluje u općem povećanju kapitala Međunarodne banke za obnovu i razvitak, te u općem povećanju kapitala Inter-američke banke za razvoj i dopuni sredstava Fonda za posebne operacije Inter-američke banke za razvoj.

Pregled planiranih uplata doprinosa, kako dobrovoljnih tako i obaveznih koji se ubrajaju u međunarodnu razvojnu suradnju moguće je djelomično iščitati iz Dodatka ovog dokumenta: Popis projekata Provedbenog programa Nacionalne strategije razvojne suradnje za 2013. godinu s

financijskim implikacijama, prema kojem ukupni multilateralni doprinosi iznose 31.105.371,00 kuna što iznosi oko 24% ukupne razvojne suradnje planirane za 2013. godinu. Međutim jedan dio obaveznih multilateralnih doprinosa tijela državne uprave nemoguće je predvidjeti budući se oni plaćaju sukladno ad hoc zahtjevima. Navedeno se uglavnom odnosi na multilateralne doprinose UN-ovim agencijama i organizacijama iskazanu u Dodatku pod rednim brojem 103. u iznosu od 986.523,00 kuna.

7. PREGLED AKTIVNOSTI HUMANITARNE POMOĆI (sukladno tematskim područjima)

Europska unija intenzivno promiče učvršćivanje veza između pomoći, oporavka i razvoja (LRRD – *linking relief, rehabilitation and development*). Time pred humanitarnu zajednicu stavlja izazov jačanja odgovornosti u pogledu uloge koju humanitarna pomoć ima u stvaranju preduvjeta za učinkovitu apsorpciju razvojne pomoći i postizanje održivoga razvoja. Snažnijem povezivanjem humanitarne i razvojne politike iste postaju sve značajnije u sustavu Zajedničke vanjske i sigurnosne politike Europske unije.

Ministarstvu vanjskih i europskih poslova, kao koordinatorskom i provedbenom tijelu službene humanitarne pomoći Republike Hrvatske inozemstvu, u 2013. godini dodijeljena su proračunska sredstva za potrebe pružanja humanitarne pomoći. Ista se planiraju utrošiti na programirane humanitarne aktivnosti u cilju povezivanja pomoći, oporavka i razvoja, pružanje humanitarne pomoći u izvanrednim situacijama kao i u krizama produženog djelovanja.

S obzirom na povećani broj humanitarnih potreba u svijetu uslijed raznih prirodnih nepogoda (potresa, tsunamija, poplava, suša) povezanih, između ostalog, s klimatskim promjenama te uslijed oružanih sukoba, broj humanitarnih intervencija u koje se Republika Hrvatska nastoji uključiti kao relevantan partner u međunarodnoj zajednici pokazuje stalnu tendenciju rasta. U prilog tome govore i povećana financijska sredstva koja je Vlada Republike Hrvatske odgovarajući na humanitarne krize u svijetu pružila kroz humanitarnu pomoć: 2009. u iznosu od 274.838,00 kuna; 2010. godine, u iznosu od 4.956.000,00 kuna, a 2011. godine u iznosu od 6.247.746,00 kuna. Republika Hrvatska je tijekom proteklih godina pokazala povećanu spremnost djelovanja u humanitarnim krizama pridružujući se pokrenutim hitnim intervencijama diljem svijeta, a sukladno brojčanim pokazateljima ta se pomoć iz godine u godinu povećava.

Pomoć za obnovu i rehabilitaciju nakon izvanrednih situacija ili sukoba

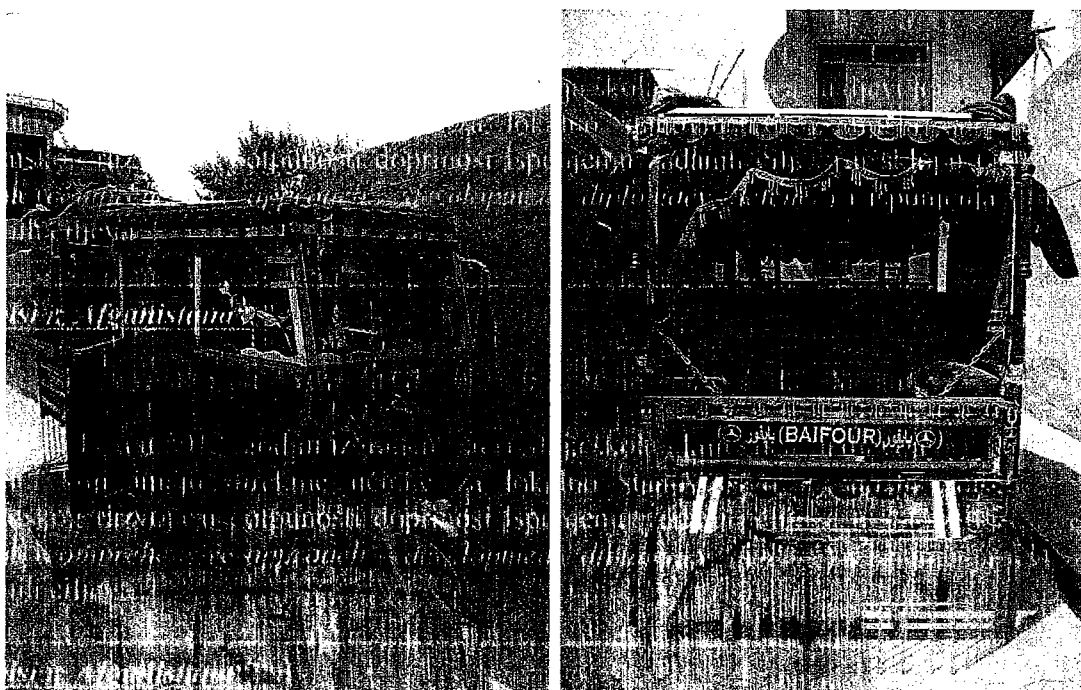
Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (MRRFEU) planira daljnje provođenje Programa pomoći Vlade Republike Hrvatske za povratak Hrvata u Bosnu i Hercegovinu kroz darovanje osnovnog građevinskog materijala za obnovu ili izgradnju oštećenih ili uništenih kuća, koji se provodi od 2001. godine, u suradnji s resornim Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine. Potrebno je istaknuti programe i aktivnosti koje MRRFEU provodi na području IPA komponente II Prekogranična suradnja u razdoblju od 2007. do 2013. godine, a koji doprinose vanjsko-političkim ciljevima poticanja dobrosusjedskih odnosa i regionalne suradnje na prostoru Jugoistočne Europe.

Republika Hrvatska aktivno povezuje razvojne aktivnosti sa sudjelovanjem u međunarodnim mirovnim misijama, prvenstveno u Afganistanu, u kojem je takva suradnja nužna u cilju pružanja logističke i sigurnosne potpore.

Višegodišnja provedba programa "*Mali projekti znakoviti efekti*", dovela je do prepoznatljivosti hrvatske razvojne pomoći u lokalnim zajednicama. Tijekom 2011. izgrađena je i opremljena

osnovna škola, a u 2012. godini izgrađene su srednja škola i knjižnica za djevojčice. Realizacijom projekata koji imaju direktne učinke za lokalno stanovništvo u smislu održivog socio-ekonomskog razvoja u potpunosti doprinosi ispunjenju zadanih ciljeva u sklopu cjelovitog 3D pristupa (*comprehensive approach – development, diplomacy, defence*) i ispunjenja Milenijskih razvojnih ciljeva.

„Tepisi iz Afganistana“

U kolovozu 2012. započet je projekt poticanja ženskog poduzetništva u Mazar-e Sharifu, Afganistan, u suradnji s lokalnom nevladinom organizacijom „AOWC (AID Organization for Women and Children)“. Projekt se bavi proizvodnjom ručno pletenih tepiha, koji su najznačajniji afganistanski proizvod i jedini koji je svojom kvalitetom superioran u odnosu na svjetsku konkurenciju. Tkanje tepiha je tradicionalna afganistanska djelatnost, u koju je izravno i neizravno zaposleno najmanje 1,5 milijuna stanovnika Afganistana i to većinom žene.

Za potrebe projekta kupljeno je novo vozilo (radio sa tipa teretnog kombija za vozača i putnike), koje je na raspolaganju zaposlenim ženama u okviru projekta.

Tijekom slijedećih mjeseci planira se provedba projekta u Mazar-e Sharifu, Afganistan u kojoj će biti poticana produktivnost i ekonomsko stanje proizvođača tepihara u ovom području.

S ciljem unaprjeđenja reproduktivnog zdravlja majki smanjivanja smrtnosti djece kroz 2013. godinu planira se izgradnja Centra za obuku primalja u Mazar-e-Sharifu. U centru će se vršiti obuka primalja te će imati nekoliko prostorija za srodni posao i prostor polaznica.

Strateško opredjeljenje razvojne suradnje Hrvatske s Afganistanom odnosi se na potporu u post-konfliktnoj obnovi izgradnje države, osnaživanje zaštite ljudskih prava, posebice prava žena i djevojčica, kao i razvijanje gospodarstva i ulaganje u obrazovanje i kroz osnaživanje ženskog poduzetništva.

Također, u kontekstu provedbe projekata post-konfliktne tranzicije, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova tijekom 2013. godine pružit će pomoć u obnovi Sirije kao zemlji produljenog kriznog djelovanja, u segmentima društvene i zdravstvene zaštite te zaštite djece, a putem potpora u izgradnji infrastrukturnih objekata, bolnice i dječjeg vrtića. Nadalje, post-konfliktnu izgradnju Sirije, Hrvatska će podržati dijeljenjem specifičnih znanja iz područja post-konfliktne izgradnje države i društva, ne temelj identificiranih prioritetnih potreba zemlje partnera.

Smanjivanje rizika od nepogoda, pripravnost i otpornost

Nakon što izbije humanitarna kriza prioritet predstavlja spašavanje života odnosno učinkovita i pravodobna zaštita i pružanje pomoći najugroženijim skupinama stanovnika. Uključivanje u programe smanjivanja rizika od nepogoda, izgradnje pripravnosti i otpornosti doprinosi učinkovitosti u području humanitarne pomoći. Neka istraživanja pokazuju kako 1 USD/euro uloženi u prevenciju umanjuje trošak od 7 USD/eura koji nastaje nakon izbijanja krize.

Državna uprava za zaštitu i spašavanje u ime Republike Hrvatske potpisnik je Memoranduma o razumijevanju o uspostavi institucionalnog okvira za Inicijativu za pripremljenost i sprječavanje katastrofa u Jugoistočnoj Europi (do sada je ukupno 11 zemalja potpisalo Memorandum). Inicijativa djeluje samostalno, ali pod kapom Vijeća za regionalnu suradnju (Regional Cooperation Council, RCC). Svake godine potpisnice na zajednički račun uplaćuju minimum od 25.000 eura u svrhu provedbe zajedničkih projekata od kojih je najznačajniji projekt obuke u području zaštite i spašavanja. Također Državna uprava za zaštitu i spašavanje u 2013. godini planira suradnju i pružanje pomoći državama u regiji u pripremanju nacionalnih platformi za smanjivanje rizika od katastrofa, osigurava priprema za pružanje konkretne operativne pomoći susjednim državama u gašenju šumskih požara na otvorenom prema bilateralnim sporazumima i operativnim protokolima, te sudjeluje u pružanju pomoći državama pogođenim katastrofama financijskim transferima iz Proračuna Republike Hrvatske na temelju Odluka Vlade Republike Hrvatske. Ujedno predstavnik Državne uprave za zaštitu i spašavanje redovito sudjeluje u aktivnostima predsjedanja Europskim forumom za smanjivanje rizika od katastrofa.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova u suradnji s Hrvatskim Crvenim križem planira provesti projekt obuke "Train the Trainers" za pripremu spasilačkih timova za djelovanje u prirodnim katastrofama.

U proteklom razdoblju Hrvatska se je profilirala provedbom projekata rehabilitacije žrtava sukoba, izvanrednih i produženih humanitarnih kriza uzrokovanih ljudskim ili prirodnim djelovanjem za posebno ugrožene skupine, poput djece (psiho-socijalna rehabilitacija skupine japanske djece 2011. i iračke djece 2012. godine). Sličan humanitarni angažman Hrvatska namjerava nastaviti i u 2013. godini organiziranjem prihvata i rehabilitacije skupine palestinske djece.

Izvanredne humanitarne krize

Svaka humanitarna kriza je specifična, i potrebno joj je pristupiti temeljem kvalitetno provedenih prethodnih analiza stanja, aktivnosti međunarodne zajednice, nacionalnih kapaciteta i drugih važnih parametara. Potrebno je posebno naglasiti kako je 19% proračuna EU za humanitarnu pomoć namijenjeno izvanrednim kriznim situacijama, uz mogućnost povlačenja dodatnih sredstava iz EU proračuna, sukladno za to predviđenoj proceduri. Ministarstvo vanjskih i europskih poslova u proračunu za 2013. godinu ima predviđena zasebna sredstva za djelovanje u uvjetima izvanrednih humanitarnih kriza i kriza produženog djelovanja.

9. ZAKLJUČAK

Tijekom 2012. učinjeni su strukturalni pomaci u unapređenju učinkovitosti razvojne suradnje što je vidljivo i u predmetnom programu za 2013. godinu, budući je kroz mehanizam nacionalne koordinacije po prvi put usvojena i realizirana mjera za okrupnjavanje projekata/programa razvojne suradnje koji su usmjereni na nekoliko ključnih zemalja partnera i nekoliko ključnih sektora, čime se doprinosi učinkovitosti, smanjivanju fragmentiranosti SRP i povećanju vidljivosti Hrvatske kao zemlje donatora.

Ipak, planirana sredstva namijenjena službenoj razvojnoj pomoći za 2013. godinu pokazuju višegodišnji trend opadanja SRP u Republici Hrvatskoj zbog čega je žurno potrebno donijeti odgovarajuće mjere u cilju preokretanja istog u pozitivni trend rasta SRP (u okviru Nacionalnog akcijskog plana i usvajanja trogodišnjeg Provedbenog programa), o kojim mjerama će Hrvatska kao članica Europske unije biti dužna podnositi nacionalna izvješća.

Tome svakako doprinose uvjeti financijske i gospodarske krize u Hrvatskoj i okruženju, ali i permanentni strukturalni nedostaci poput: nedovoljnih kapaciteta za njezinu provedbu; nekonsolidiranog i fragmentiranog proračuna namijenjenog razvojnoj suradnji; nedovoljne intra-institucionalne koordiniranosti i prepoznatosti od strane nadležnih tijela svih ključnih aktivnosti koje su ubrojive u SRP.

Stoga je, u okviru Nacionalnog akcijskog plana potrebno oblikovati jasnu zakonodavnu i institucionalnu platformu za učinkovitu provedbu i dostizanje volumena službene razvojne pomoći sukladno preuzetim obvezama prema Europskoj uniji. Uz nudenje partnerskog odnosa ključnim zemljama partnerima razvojne suradnje te uz uvažavanje njihovih prioriteta razvojnih potreba, u svojstvu vjerodostojnog i odgovornog donatora Republika Hrvatska bi trebala:

- 1) ostvariti pozitivan imidž zemlje donatora u neposrednom susjedstvu (potpora transformacijskim procesima u Euro-Atlantskim integracijama, osiguranje stabilnosti i sigurnosti);
- 2) postići kvalitetnu vidljivost na globalnoj i regionalnoj razini, posebice u Europskoj uniji s obzirom na činjenicu da će Hrvatska biti jedina država članica s iskustvom i ekspertizom u području post-konfliktne demokratske tranzicije te s obzirom na dodanu vrijednost posjedovanja znanja o neposrednom susjedstvu;
- 3) u okviru razvojno-korporativnog partnerstva potaknuti nove oblike gospodarskoga angažmana hrvatskog privatnog sektora u partnerskim zemljama.

Najveći izazov u 2013. predstavljat će aktivno sudjelovanje Republike Hrvatske, u svojstvu punopravne članice Europske unije, u radu radnih tijela Vijeća u području razvojne suradnje, te prethodno na nacionalnoj razini usuglašavanje i koordinacija izrade zajedničkih stajališta o temama od posebnog značaja.

Ostale izazove možemo sažeti kako slijedi:

- intenziviranje dijaloga sa zemljama partnerima i sklapanja sporazuma o razvojnom partnerstvu kojima će se u suradnji sa zemljom partnerom definirati prioritetni programi i projekti razvojne suradnje;
- inicirati konzultacijski proces sa svim zainteresiranim dionicima razvojne suradnje oko izmjena i dopuna, prvenstveno Zakona o razvojnoj suradnji i humanitarnoj pomoći inozemstvu te vezano uz identificiranje elemenata za pripremu prvog nacrtu nove Nacionalne Strategiju razvojne suradnje i humanitarne pomoći inozemstvu za razdoblje od 2015. do 2020. godine;
- kroz strukturirani dijalog s Platformom organizacija civilnog društva za međunarodnu razvojnu suradnju analizirati sposobnosti organizacija civilnog društva za provedbu projekata u trećim zemljama te ojačati njihove sposobnosti u području razvojne suradnje;
- usklađivanje politike razvojne suradnje s ostalim javnim politikama poput: politike obrazovanja, zdravlja, zaštite okoliša, klimatskih promjena, suzbijanja ilegalnih migracija, energije, trgovine, poljoprivrede, ribarstva, prehrambene sigurnosti i zapošljavanja, u cilju postizanja koherentnosti politika za razvoj;
- educirati nadležna tijela o tome što je sve ubrojivo u službeni razvojnu pomoć;
- osmisliti „brand“ hrvatske razvojne suradnje odnosno pristupiti izradi vizualnog identiteta (logo) i slogana za razvojnu suradnju Republike Hrvatske, što bi doprinijelo prepoznatljivosti hrvatske razvojne suradnje u zemlji partneru, u međunarodnoj donatorskoj razini, ali i na podizanju javne svijesti u Hrvatskoj o opravdanosti pružanja razvojne pomoći u trećim zemljama.

Završne napomene

Za provođenje Provedbenog programa Nacionalne strategije neće biti potrebna dodatna financijska sredstva, osim onih koja su ili će biti predviđena na razdjelima tijela državne uprave koja već provode programe i projekte razvojne suradnje. Također, navedena sredstva osigurat će se u skladu sa smjernicama ekonomske i fiskalne politike za 2013.- 2015. godinu. Ministarstvo vanjskih i europskih poslova kao tijelo koordinator i predlagatelj Provedbenog programa Nacionalne strategije razvojne suradnje za 2013. godinu sukladno dostavljenim doprinosima tijela državne uprave koja provode programe službene razvojne suradnje identificiralo je projekte razvojne suradnje za 2013. godinu u ukupnom financijskom iznosu od 127.749.219,73 kuna. Ujedno, izrađen je zbirni PFU obrazac s pokazateljem financijskih projekcija potrebnih za provedbu projekata iz područja razvojne suradnje sukladno dostavljenim doprinosima.